

Kritik-Analitik Düşünce (KAD) ve Peyzaj Proje Süreci

*¹Nurhan KOÇAN ve ²Ahmet ERGÜN

*^{1,2}Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Bartın, Türkiye

Özet

Kritik ve analitik düşünce (KAD); bir problemi çözmek için yürütülen sistematik düşünce tarzını sağlam bir mantık örgüsüne dayandırarak soruna en etkin çözümü bulma yöntemidir. Kritik ve analitik düşünce (KAD); dikkat, algılama, seçme, muhakeme, benzetme, ayırıştırma, kategorize etme, tümevarım, tündengelim ve soyutlama gibi bir dizi süreçler bütünüdür. Bu bütünün bileşenleri aynı zamanda peyzaj projesi oluşturma sürecinin de bileşenlerini oluşturmaktadır. Proje konseptinin tanımlanması, planlama ve tasarım ilkelerinin oluşturulması, geliştirilen fikirler temelinde neden-sonuç ilişkisinin kurulması, alternatif çözüm yollarının tespit edilmesi ve projenin bütüncül değerlendirilmesinde kritik ve analitik düşünmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma; ortak temel bileşenlerden hareketle peyzaj projesi oluşturma sürecinde kritik ve analitik düşünceyi (KAD) değerlendirmek ve etkinliğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada Bartın Kenti sivil mimarisini yansıtan tarihi konutlardan seçilen örnekler üzerinde peyzaj projesi oluşturma süreci kritik ve analitik düşünce (KAD) temelinde ortaya konmuştur. Çalışmanın sonucunda sistematik düşüncenin önemi peyzaj projesinin tüm aşamalarında somut örneklerle ortaya çıkmıştır. Çalışma; kritik ve analitik düşünce (KAD) temelinde farkındalık kazandırarak benzer proje oluşturma süreçlerine yarar sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kritik ve analitik düşünce, KAD, peyzaj projesi, proje süreci.

Critical-Analytical Thinking (CAT) and Landscape Project Process

Critical and analytical thinking (CAT) is the method of finding the most effective solution to solve a problem basing on a sound logical thinking and which is carried out systematically. Critical and analytical thinking (CAT) is a series of processes including; attention, perception, selection, reasoning, analogy, sorting, categorization, induction, deduction and abstraction etc. The components of the whole constitute and the components of the process of creating landscape projects have identical properties. Critical and analytical thinking (CAT) is required for definition of the project concept, forming planning and design principles, establishing relation of the cause-consequences on developed ideas basis, identification of alternative solution way and holistic evaluation of project. The study has been done to evaluate critical and analytical thinking (CAT) and reveal the effectiveness it for landscape project process on common basis component. In the study; process of the landscape project has been revealed with critical and analytical thinking (CAT) on selected Bartın historical building reflecting civil architecture. The importance of critical and analytical thinking (CAT) has been seen on whole stage of the landscape project with concrete examples in the result of the study. The study is useful for another project process by giving awareness on critical and analytical thinking (CAT) basis.

Key words: Critical and analytical thinking, CAT, landscape project, process of project.

* Sorumlu yazar: Adres: Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü 74100 Bartın TÜRKİYE, E-posta Adres: nurhankocan@mynet.com, Tel: +903782235158, Fax: +903782235066

1. Giriş

1.1. Kritik ve analitik düşünce (KAD)

Kritik ve analitik düşünce (KAD); bir problemi çözmek için sistematik düşünce tarzını sağlam bir mantık örgüsüne dayayarak soruna en etkin çözümü bulma yöntemidir. Kritik ve analitik düşünce (KAD); sorunu oluşturan öğeleri göz önüne alarak bilgileri ayrıştırıp sonuca varmaktır. Kritik ve analitik düşünce (KAD); doğruya ulaşmada sorgulayıcı ancak önyargısız, sağlıklı ve kapsamlı bir düşünme biçimidir. Kritik ve analitik düşünce (KAD); zihinsel işlevlerin kullanıldığı bilişsel bir aktivitedir. Dikkat, algılama, seçme, muhakeme, benzetme, ayrıştırma, kategorize etme, tümevarım, tümdengelim ve soyutlama gibi bir dizi zihinsel sürecin eşgüdüm içinde yer aldığı süreçler bütünüdür. Kritik ve analitik düşünce (KAD); günlük yaşantımızdaki olağan, sıradan, istemsiz, sistemsiz düşünmeden farklı; bilinçli, ilmi, hür düşünmedir (Tablo 1, 2, 3) [1].

Tablo 1. Düşünmenin Sınıflandırılması ve Özellikleri [1]

İstemsiz (düşük seviyeli, otomatik) düşünme	İstemli (yüksek seviyeli, bilinçli) düşünme
1. Bilgi sahibi olma	1. Bilgiyi analiz etme
2. Öğrenme şeklinde anlama	2. Verilerden sentez oluşturma
3. Sorunu tanımlama	3. Soru tanımlama
4. Hemen bir cevap oluşturma	4. Olabilecek muhtemel cevapları düşünme
5. Cevabı destekleyecek gerekçeleri düşünme	5. Her bir cevabı destekleyecek gerekçeleri düşünme
6. Olası cevaplar ile ilgili kararsızlık	6. Zayıf gerekçeli cevapları eleme
7. Olası çözümlere kapalılık	7. En iyi gerekçeyle desteklenen cevabı seçme
8. Eksikleri savunma	8. Doğru tercihlerin gerekçelerini savunma
9. Alışkanlık şeklinde uygulama	9. Değerlendirip sonuç çıkarma

Tablo 2. Kritik analitik düşünme nedir? [1]

Aktif düşündürmektir	Özgün olmaktır
Sistemli düşündürmektir	Kültürlü ve bilgili olmaktır
Problemi anlamaktır	Fikir üretmektir
Problemi çözmektir	Yorum yapmaktır
Merak etmektir	Hedefe kilitlenmektir
Doğru soru sorabilmektir	Bilginin sentezini yapmaktır
Düşünceyi savunabilmektir	Sorgulamaktır
Yeni fikirlere açıklıktır	Gerçek olanı ayırmaktır
Kanıtsız karar vermemektir	Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal etkinliktir

Tablo 3. Soruna kritik analitik yaklaşım [1]

Sorunu anlama	Sorunu çözme
1. Bilgi toplama	1. Amacını belirle
2. Mevcut durumu tanımla	2. Amaca yönelik bilgileri toplama
3. Alt başlıklara ayrıştır	3. Önermeler oluşturma
4. Sorunu tanımla	4. Yöntemi belirle
	5. Sorunu çöz ve değerlendir

1.2. Kritik ve analitik düşünce (KAD) perspektifinden peyzaj proje süreci

İçerdiği süreçler dizini ve zihinsel aktivite bütününden baktığımızda peyzaj proje sürecine kritik ve analitik düşünce (KAD) açısından bir anlam yüklenebilir. Peyzaj projelerinde konu ve alan seçimi, tercihlerin belirlenmesi, konseptin tanımlanması, projenin yorumlanması, sorunlarla ilgili çözümlerin üretilmesi, neden-sonuç ilişkisinin kurulması, projenin geçmiş-gelecek ekseninde bütüncül olarak değerlendirilmesi, sağlıklı öngörülerde bulunma gibi proje sürecini oluşturan birçok aşamada kritik ve analitik düşünmeye ihtiyaç duyarız.

Kritik ve analitik düşüncede (KAD); hikmet kavramı esastır. Bu kavram kültürel ve ilkesel kimliğin bir parçası olara nesneyi, yerli yerine koymada ve/veya olayların neden-sonuç ilişkisini kurup hükme varmada akli temel olarak elde edilen sonuçtur. Bireyler bu kavram esasında kimlikleri ve olayları çevrelerinden soyutlamadan görüp değerlendirebilir; hedefleri doğrultusunda geçmiş ile gelecek ekseninde bütünleştirebilirler. Sonuç olarak, neden ve sonuçları doğru tespit edebilir; geleceğe dair sağlıklı öngörüler yapabilir; konuların çok yönlü haritalarını çıkarabilirler [1]. Bu bakış açısıyla bakıldığında, peyzaj projesi oluşturma süreci de benzer düşüncelerle devam etmekte ve kritik ve analitik düşüncenin (KAD) temel bileşenlerini içermektedir.

Peyzaj projeleri özel veya kamusal mülkiyetlerde dış mekan tasarım ve planlama çalışmalarını içerdiğinden sosyal etkileşim içinde bireylerin sağlıklı, dengeli ve uyumlu yaşamalarını sağlamak için projeleri kritik ve analitik düşünceyle oluşturmak gerekmektedir. Kritik ve analitik düşünce (KAD) tasarımcı/plancıya projelerin oluşturulması ve uygulanması aşamalarında gerekli bir dizi yetenek ve tutumu kazandırır. Kritik ve analitik düşünce (KAD) sayesinde; projeyi talep eden ve sonuç projeyi yaşayacak bireylerin beklentileri doğru tanımlanmakta, projenin sonuçlarıyla ilgili alternatif bakış açıları geliştirilmektedir. Alanla/meکانla ilgili alternatiflerin tutarlılığı ve sağlıklı olup olmadığı doğru değerlendirilmektedir. Sorunlar ele alınırken sistemli, bilinçli ve bilimsel davranılmakta, sağlıklı öngörülerde bulunulmaktadır.

Kritik ve analitik düşünce (KAD) farkındalık artışı sağlamayı ve doğru yargılamalar yapmayı gerektirir. Doğru yargılama için doğru sorular sormak kaçınılmazdır. Sorunu tanımlayıcı, tutarlı, sistemli sorular ve cevaplar farkındalık artışını sağlamaktadır [1]. Peyzaj projeleri oluştururken de alanın/meکانın algılanması ve doğru yaklaşımlarla kullanılması için farkındalık esasıyla çalışmalar yapılmaktadır. Projeleri oluştururken projede yer alan her çizgi, her ilke bir takım soru ve cevaplar sonrasında ortaya çıkmaktadır. Buna doğru soru sormak ve doğru düşünüp doğru cevaplar bulmak denebilir. Projelerde doğru yargı içeren savunmalar ve cevaplar kabul görmektedir.

Bir iddiada yer alan kavramların ve bunlara ilişkin kanıtların tutarlılığını ve açıklığını fark etmek kritik ve analitik düşüncenin önemli bir adımıdır. Muhakemede yanlışlıkların var olup olmadığının araştırılması; yanlışlıkların sorgulanması, önemli bilgilerin yeterince vurgulanıp vurgulanmadığının değerlendirilmesi kritik ve analitik düşüncenin (KAD) gerekleri arasındadır [1]. Peyzaj projeleri oluşturma sürecinde de alan analizleri ve tasarım/planlama ilkeleri aynı düşünce süzgecinden geçirilerek meydana getirilmektedir. Proje alanındaki mevcut durum ile ilgili önemli bilgiler, projenin şekillenmesine etki eden edilen birincil öğeler olmaktadır.

Kritik ve analitik düşünceyle bir problemin çözümünde şu aşamalar takip edilmektedir: [1]

1. Problemin iyi ve doğru anlaşılması
2. Konu üzerinde olabildiğince çok araştırma ve soruşturma yapılması
3. Gereken bilgilerin toplanması
4. Ortaya çıkan alternatif çözüm yollarının tespit edilmesi
5. Mümkün çözümlerin sonuçlarının düşünülmesi
6. Alternatifler arasından en iyi, en az riskli çözümün seçilmesi
7. Nihai çözümün uygulanmasıdır.

Peyzaj projesi oluşturma aşamaları ise; [2, 3]

1. Proje konusu ve alanın belirlenmesi
2. Proje alanı sörvey çalışması ve konu ile ilgili bilgi edinilmesi
3. Proje konseptinin belirlenmesi
4. Amaç ve hedeflerin netleştirilmesi
5. Plan kararları ve tasarım ilkelerinin belirlenmesi
6. Geliştirilebilir potansiyel ve sorunlara göre çözümlerin oluşturulması
7. Konseptte uygun bütüncül karar ve çizgilerle projenin sonuçlandırılmasıdır.

Görüldüğü gibi peyzaj projesi oluşturma sürecinde kritik ve analitik düşünce (KAD) esasları ile hareket etmek gerekmektedir. Kritik ve analitik düşünce (KAD) perspektifinden bakıldığında benzer aşamalar projenin açık ve net bir biçimde formüle edilmesini kolaylaştırmaktadır. Böylece peyzaj projelerinde alternatif öngörüler ve teoriler geliştirilerek pratik sonuçlara ulaşılmaktadır. Karmaşık sorunların tespit edilerek çözümlenmesinde uzman/diğer kişilerle etkin ve uyumlu bir işbirliği kurulabilmektedir.

Projeye başlarken ilk aşamayı konu ve alanın belirlenmesi oluşturmaktadır. "Konu ve alan nedir?" çok önemli başlangıç soruları aslında cevabı içinde gizli olan, kritik ve analitik düşünme sürecini başlatan sorulardır. Konu ve alanın bulunmasından sonraki adım bizi sonuca götüren bir dizi süreçler ile birlikte sonucun bulunmasıdır. Sonuç, projeyi yapanın amaç ve hedefleri ile istediği ve vermeye çalıştığı mesajdır. Sonucun bulunması konunun bulunması kadar önemlidir. Sonucu bulabilmek için konunun ne olduğunu bir kez daha değerlendirmek gerekmektedir. Kullanılan anahtar sözcükler sonucu bulmada yararlı olabilecektir. Bunun peyzaj projelerindeki karşılığı proje logosu ve sloganın oluşturulmasıdır. Kritik ve analitik düşünce (KAD) temelinde ele alınan örnekler, istatistikler, tanımlar ya da kanıtlar birebir sonuçlar olmayıp sonuca varmada kullanılan materyali oluşturmaktadır. Peyzaj proje sürecinde bunlar alan bulguları ve çeşitli analizler olarak karşılık bulmaktadır [1].

Argüman (iddia, görüş) varılan sonuç ve bu sonucu destekleyen kanıtlardır. Kritik ve analitik düşünmeye başlamak argümanları doğru tanımakla başlar. Argümanlar ikna etme, bir fikri benimsetme ya da bir davranışı sergileme girişimleri olarak görülebilmektedir. Ama bunu yaparken, inanç, kabul ya da davranış için güçlü kanıtlar ileri sürmek yerine, kullanılan sözcüklerin etki gücünden yararlanmak esas alınır [1]. Bu yaklaşım peyzaj proje sürecinde projeyi gerçekleştirenin proje sürecinde tüm bulguları değerlendirdiği ve talepleri de göz önüne alarak ürettiği sonuç projedir. Ancak peyzaj projelerinde projeye yönelik birçok önerinin olması ve aynı alan ve konuya birden çok sayıda çözüm üretilmesi kaçınılmaz bir gerçektir.

Bu sebeple sonuç ürün tekrar değerlendirilmeli, uzman grup ile projeyi talep eden grup arasında uzlaşa sağlanarak karara varılmalıdır. Peyzaj proje süreci doğal ve kültürel değerleri koruyucu temelde gerçekleştiği için sonuç karar, isteklerden ziyade bu değerleri koruyucu yönde tercih edilmektedir/edilmelidir. Kritik ve analitik düşünce (KAD) için argümanları oluşturan bilgilerin taşınması gereken temel standartlar bilginin bilimsel veri niteliği taşınmasıdır. Bu veri; kaynağı belli, doğru ve diğer bileşenlerle bütünlük oluşturabilmelidir.

2. Materyal-Yöntem

Çalışma materyali olarak seçilen alan Bartın İli Merkezinde yer almaktadır. Alan kuzeyde Tuna Sokak, doğuda Kanlırmak Caddesi, batıda ise Topçu Konağı Caddesi arasında kalmaktadır. Alanın doğusunda ekolojik ve görsel önemi olan Bartın Irmağı yer almaktadır. Çalışmada, Bartın Kenti sivil mimarisini temsil eden tarihi konutlardan örnekler seçilmiştir. İmar planı (1/1000), vaziyet planı (1/1000), sömreye paftaları (1/200), leke plan paftaları (1/100), avan proje paftaları (1/100), kesin proje paftaları (1/100) planlama ve tasarım çalışmalarında altlık olarak kullanılmıştır. Sömreye çalışmaları ve alan analizleri sonrasında çalışma alanları için farklı konseptler geliştirilmiştir. Konseptlerin belirlenmesinde kritik ve analitik düşüncenin (KAD) bileşenleri olan; seçme, benzetme, ayrıştırma, tümevarım ve tümdengelimden yararlanılmıştır. Konsept; alan kullanım ilkelerinin belirlenmesini, program elemanlarının seçimini ve elemanlar arasındaki ilişkiyi etkilemiştir. Ana plan kararlarından sonra tasarım aşamasına geçilmiştir. Seçilen örnekler üzerinden kritik ve analitik düşünce (KAD) temelinde konut bahçesi tasarımları oluşturulmuştur. Projelerde; tasarım çizgileri ile yapısal ve bitkisel elemanlar konseptle uyumlu olacak şekilde tanımlanmıştır. Çalışmada farklı konseptlerde 6 adet proje, peyzaj planlama ve tasarım ilkeleri açısından örnek olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Çalışma alanı için doğal ve kültürel değerleri koruma-kullanma dengesi gözetilerek alternatif alan kullanım senaryoları üretilmiştir.

Değerlendirmede dikkate alınan ana ölçütler ile kritik ve analitik düşüncedeki (KAD) karşılığı aşağıda belirtildiği gibidir:

- Konsept: seçme, benzetme, ayrıştırma, tümevarım, tümdengelimden
- Proje logosu: dikkat, algılama
- Genel plan kararları: muhakeme, kategorize etme, tümevarım, tümdengelim
- Yapısal ve bitkisel tasarım: seçme, kategorize etme, tümevarım, tümdengelim
- Mekan çeşitliliği: dikkat, algılama, benzetme, ayrıştırma, tümevarım, tümdengelim
- Projede bütünlük: tümevarım, tümdengelim

3. Bulgular

Çalışmada 6 adet proje üzerinde; konsept, logo, program elemanları ve fonksiyon diyagramı, leke plan ve kesin proje aşamalarında kritik ve analitik düşünce (KAD) temelinde değerlendirme yapılmıştır. Örnek projeler aşağıda belirtilen konsept ve içeriklere sahiptir.

Şekil 1. Çalışma alanından görünümeler

3.1. Deniz Esintisi

Proje suyun ve gökyüzünün mavi renkleriyle huzuru hissettiren bir konseptle geliştirilmiştir. Projede denizi ve denizle ilgili aktiviteleri anımsatacak figürler kullanım alanlarının tasarım çizgilerini ya da plastik elemanlarını oluşturmuştur. Kayık, gemi dümeni, kum, denizyıldızı gibi objeler alanının farklı bölümlerinde farklı işlevler için tasarlanmıştır. Kum havuzu, gemi dümeni şeklindeki süs havuzu, kayık şeklinde önerilen çocuk oyun elemanı, çakıllı zemin döşemeleri, deniz yıldızı formundaki gölgeleme elemanları ile oturma ve dinlenme alanları konseptin alanın her noktasında hissedilmesini sağlamış, böylece farklı ve ilgi çekici mekanlar oluşturulmuştur (Şekil 2).

3.2. Organik Bahçe

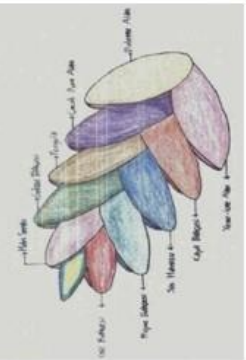

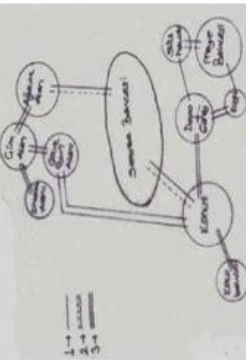

Proje konut sahiplerinin kendi bahçelerinden kendi yetiştirdikleri ürünlerle sağlıklı beslenebilmeleri amacıyla yapılmıştır. Konut sahipleri üretim işi ile uğraşarak hem boş zamanlarını değerlendirebilecek hem de alanda hoş vakit geçireceklerdir. Aynı zamanda bu uğraş organik ve sağlıklı beslenme, hareketli yaşam ve ekonomik gelir sağlama yönünden etkili olacaktır. Organik sebze ve meyvelerin yetiştirildiği bahçeler projenin odak noktasını oluşturmaktadır. Projede bu amaçla; incir, elma, erik, dut, nar, armut gibi meyve ağaçları önerilmiştir. Sebze bahçeleri de mevsimlere göre yetişen sebzeler için kullanılacaktır (Şekil 2).

3.3. Hayatın Renkleri

Proje konut sahiplerinin demografik özelliklerinin göz önünde tutulmasıyla, özellikle orta yaş geçmiş kişiler için zamanı değerlendirebilecekleri ve konut bahçesindeki çeşitli mekanlarda hayatın farklı renklerini tadabilecekleri bir konseptle geliştirilmiştir. Bitkilerin renklerinden yararlanarak oluşturulan renk bahçesi, kokulu bitkilerin hakim olduğu baharat bahçesi, kaya bahçesi ve kış bahçesi gibi farklı kullanımlar projenin ilgi çekici mekanlarını oluşturmaktadır. Renk bahçesinde; erguvan, leylandi, oya ağacı, funda, manolya, mimoza bitkileri kullanılmıştır. Baharat bahçesinde; nane, kekik, maydonoz, fesleğen gibi bitkiler yer almaktadır (Şekil 2).

S. NO	LOGO	FONKSİYON DİYAGRAMI	LEKE PLANI	KESİN PLAN
1.				
2.				
3.				

Şekil 2. 1, 2 ve 3 nolu projeler; logo, konsept, fonksiyon diyagramı, leke planı ve kesin projesi

S. NO	LOGO	FONKSİYON DİYAGRAMI	LEKE PLANI	KESİN PLAN
4.				
5.				
6.				

Şekil 3. 4, 5 ve 6 nolu projeler; logo, konsept, fonksiyon diyagramı, leke planı ve kesin projesi

3.4. Bereket

Proje konut sahiplerinin bahçelerinde ürün yetiştirerek kendi yetiştirdikleri ürünlerle sağlıklı beslenmeleri ve aynı zamanda bu ürünleri satarak ekonomik gelir sağlamaları amacıyla geliştirilmiştir. Farklı mevsimlere yönelik yetiştirilen ürünler için önerilen farklı bahçeler projenin en önemli alanlarını oluşturmaktadır. Üretim ve satış amaçlı vişne, erik, elma, armut ağaçları alanda önemli yer bulmuştur. Mevsimlik sebzelerden Karadeniz yöresinde çok tercih edilen lahana kış ayları için düşünülmüş, yazın ise geleneksel olarak konserve amaçlı tüketilen fasulye ve mısır sebze bahçelerinin en önemli ürünlerini oluşturmuştur (Şekil 3).

3.5. Ekoloji-Ekonomi

Proje doğa ile bütünleşik kullanımlar gerçekleştirmek amacıyla ekolojik ve ekonomik konseptle geliştirilmiştir. Bu kapsamda doğal ve estetik materyallerle birlikte yağmur suyunu da kullanarak fonksiyonel ve estetik mekanlar oluşturulmuştur. Yağmur sularının toplanmasıyla elde edilen suyun meyve bahçeleri ve geniş çim alanların sulanmasında, aynı zamanda bahçe tasarımında yer alan havuz ve su yüzeylerinde kullanılması düşünülmüştür. Meyve bahçelerinde ceviz ve elma ağaçlarının yer alması önerilmiştir (Şekil 3).

3.6. Dört Mevsim

Proje, alanda her mevsim farklı fonksiyonları gerçekleştirebilmek ve alanı yıl boyu kullanabilmek amacıyla yapılmıştır. Alanda dikkati çeken en önemli kullanım, dört mevsim bahçesidir. Bu bahçe her mevsim farklı mevsimlik bitkilerle donatılacak ve alana sürekli canlılık kazandıran nokta olacaktır. Dört mevsim bahçesinde; manolya, limon servi, oya ağacı, erguvan, gülibrişim, ateş diken, mor salkım gibi farklı renk ve dokulara sahip bitkiler kullanılmıştır. Meyve bahçesinde nar, vişne, kiraz, erik, hurma, incir, muşmula gibi yörede çok tercih edilen bitkiler yer almıştır (Şekil 3).

4. Sonuç

Çok kapsamlı düşünce ve işlemler içeren peyzaj proje süreci ancak bilginin sistemli analizi, sentezi ve değerlendirilmesiyle gerçekleşebilir. Çalışmada kritik ve analitik düşüncede (KAD) belirtilen ölçütler doğrultusunda örnek peyzaj projelerindeki yaklaşımların alan üzerindeki yansımaları ve kritik-analitik düşüncenin (KAD) bundaki etkisi değerlendirilmiştir. Proje önerileri; kritik ve analitik düşünce (KAD) bileşenlerine uygunluğu, doğal ve kültürel değerlerin korunmasına yönelik fikirler ile mekan zenginliği (çeşitliliği) açısından değerlendirmeye alınmıştır. Çalışma sonucunda; peyzaj projeleri oluşturma sürecinde kritik ve analitik düşüncenin (KAD) etkinliği ve projelerin başarılı sonuçlandırılmasındaki rolü ortaya çıkmıştır.

Seçilen proje örneklerinde öncelikle projeden beklentiler belirlenmiştir. Konunun iyi ve doğru anlaşılması projenin her aşamasında o aşamanın sağlıklı tamamlanmasında etkili olmuştur. Proje alanı sörvey çalışması ile araştırılmış, alanın doğal ve kültürel verileri, kullanıcı istekleri, planıcı/tasarımcının fikirleri ve uzman kişilerin değerlendirmeleriyle her proje için farklı bir konsept belirlenmiştir.

Konsept projede plan kararlarının tespiti, bitkisel ve yapısal elemanların seçimi, tasarım çizgileri gibi birçok aşamada etkinliğini göstermiştir. Böylece genelden özele her detayda bütünlük sağlanmıştır.

Çalışma alanları aynı coğrafya, iklim, tarih, kültür gibi değerlere sahip olmasına rağmen genelde doğal ve kültürel değerleri koruma düşüncesinden hareketle başlayan süreç birbirinden farklı proje konseptlerinin oluşmasıyla çeşitlenmiştir. Böylece sorunun çözümünün planıcı/tasarımcı için tek olmadığı, gerekçelerinin doğru savunulduğu durumda muhtemel pekçok doğrunun olabileceği ortaya konmuştur. Burada süreç kritik ve analitik düşüncenin bileşenleri olan dikkat, algılama, seçme, muhakeme, benzetme, ayrıştırma, kategorize etme, tümevarım, tümdengelim ve soyutlama gibi süreçlerin biri veya birkaçının farklı baskınlıkta süreçte yer almasıyla ilgilidir. Bu planıcı/tasarımcının problemi çözümede geliştirdiği özgün bilişsel, duyuşsal ve davranışsal etkinlikle gerçekleşmiştir. Hedefe yönelik aktif ve sistemli düşünce farklı önerilerle sorunun çözümünü sağlamıştır.

Kaynaklar

- [1] Ağargün, M.Y. PratiKAD (Pratik Örnekler İle Kritik ve Analitik Düşünme), Erişim: 02.03.2011, <http://www.kritik-analitik.com/Articles.aspx?catId=2>.
- [2] Booth, N.K., Hiss, J.E. 2011, Residential Landscape Architecture: Design Process for the Private Residence, 6th Edition, ISBN-13: 978-0132376198, 576 page.
- [3] Reid, G.W. 2002, Landscape Graphics, ISBN-13: 860-1404326318, 208 page, USA.